

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da je o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— | Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 | Jeden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Kranjska hranilnica.

Kranjska hranilnica, ki obstoja sedaj skoro 75 let, je gotovo zavod, pri katerem treba vprašati, ali je v tej dolgi dobi in vzlasti zadnji čas izpolnil misli in namere svojih ustanoviteljev. Znano je, da stvarniki kake ideje redkokdaj ali pa nikoli in to navadno valed nemilih razmer in dogodkov ne vidijo, niti uživajo sadov svojega trudapolnega dela, — vendar pa veseli poštenega človeka, če vidi, da zavod, ki stoji pod javno kontrolo, deluje zvesto po idejah in namerah njegovih ustanoviteljev v korist in blagor soobčanov.

Brez dvojbe so ustanovniki kranjske hranilnice lahko bili preponosni na položeni temelji, ker v tedanjem času ni bila lahka naloga, privabiti skrite kapitalije na dan in naložiti jih plodonosno, tako da se je potem lahko kmetu, obrtnosti in trgovini pomagalo z gotovino. Iz skromnih početkov in z načeli, ki so še dandanes odločilna za obstoj hranilnic, so tedaj v dvajsetletni dobi tega stoletja nekateri trgovsko izobraženi in domoljubni Ljubljančani podjetje zasnovali, katero smemo tačas prištevati k najzaloženejšim te vrste v naši državi.

Če pa po skoro 75letnem obstoji kranjske hranilnice ni ničesar reči proti njenim temeljnim načelom, je vendar vprašati se, ali se po dosedanjih skušnjah ni pokazala potreba, to in ono predrugačiti ali zboljšati v njenem gospodarskem poslovanju. V tem pogledu, ko vse teži za zboljšanjem — in tu je delo samo najboljši učitelj — bi se vendar mislilo, da naj uprava ta hranilnica jame proučavati in resno skrbeti, kako bi se dosegel ali pospešil napredek ter v kaki obliki bi se to zgodilo. Tega naj bi se sicer lotili tudi gospodje društveniki, kateri niso v ravnateljstvu, kajti njih prva in najvažnejša naloga je, da si pridobé poprejšnjo staro pravico nezavisnosti in ugovaranja; oni naj se ne dajo utesniti, nego odločno naj svoje društvenišvo do veljave spravijo, oni morajo postati večina prostodušnih mož in to lahko kmalu dosežejo po koopciji. Čuditi se je pa sicer, kako se molče trpi sedanji sistem, po katerem osebe, sposobne sicer, a nekomu neprijetne, niso izvoljene v društvo niti vanje predlagane; to se da razlagati le po tem, da se dotični krogi naravnost boje svobodnih mož, ki bi po svojih službah, po imetju ali inteligenci imeli pravico do društvenišva, ali pa se jim ti možje vidijo nevarni za njih omnipotenco; tako na pr. ni izmed vseh dvornih svetnikov Ljubljanskih nijeden društvenik hranilnice, izmed svetnikov in uradnikov deželne vlade sta samo dva, izmed svetnikov in uradnikov deželnega sodišča

tudi le dva, iz višje, v Ljubljani bivajoče duhovščine, celo nijeden; o vseh drugih odličnih meščanih petero okrajev Ljubljanskih, ki bi tudi smeli pričakovati, da postanejo društveniki hranilnice, niti ne govorimo.

Kakor rečeno, društvenikom hranilnice, ki nečejo z odprtimi očmi marsičesa prezreti, odprto je široko polje za opazovanje in za delovanje; tako na pr. bi bila morala že davno prenehati doba, ko so se posojila delila kot nekake miloščine.

Tirolec ne bo radi tega, ker je ravnatelj rojak, najel na Kranjskem posojila, da bi je po $4\frac{1}{2}$ odstotkov obrestoval in pupilarno zavaroval, niti bo to storil Dunajčan iz samega prijateljstva, razven če se jima obljubijo posebne olajšave, kajti denarja je tudi drugod dovolj na razpolaganje in se dobi vsaj za pupilarno varnost proti istim obrestim. Obrestna mera je torej v prvi vrsti vredna, da se jo prouči.

Ali tudi valutna regulacija, ki je steber moderne države, bode prouzročila in mora prouzročiti še nadaljnje znižanje obrestne mere. Pogled na države, zlasti na tiste, ki imajo zlato vrednoto, dokazuje, da se trdna, nepremeljiva valuta nizko obrestuje. Obrestna mera na Angleškem znaša $1\frac{1}{2}$ odstotek, na Francoskem $2\frac{1}{2}$ odstotka in na Nemškem kvečjemu 3 odstotke. Torej že Nemčija ima skoro za 100 odstotkov cenejšo obrest, nego je obrestna mera kreditnega društva kranjske hranilnice. Ali se je potem čuditi, da trgovina in obrtnost na Kranjskem tako počasi napreduje, če ravna hranilnica z jedinim važnejšim kreditnim društvom na Kranjskem kakor s pravo pastorko, zakaj $5\frac{1}{2}$ odstotno in z ozirom na nižje obrestovanje zavarovalnega zaklada $5\frac{1}{4}$ odstotno menično-eskomptno obrestovanje vendar ni več času primerno, zlasti ne pri sedanjem položaju na svetovnem trgu in vrh tega še pri deželnem zavodu, ki ni navezan na prislužek in ki ni bil ustanovljen, da bi nabiral in gomilil zakladov.

Obrestne mere po $4\frac{1}{2}$ odstotkov za hipoteke na Kranjskem in po $5\frac{1}{2}$, oziroma po $5\frac{1}{4}$ odstotkov za eskomptovanje menic pri kreditnem društvu kranjske hranilnice ni torej — natančno pogledano — več vzdržati, in bi se bila morala prav za prav že davno znižati na 4 odstotke za bipotekarna posojila in na $4\frac{1}{2}$, kvečjemu na 5 odstotkov za eskompt, ako se hočemo počasi uvrstiti mej moderne evropske dežele.

Samo po sebi je umevno, da bi se moralo tudi obrestovanje denarnih vlog primerno znižati in sicer na kakih $3\frac{3}{10}$ odstotkov to je 1 kr. na dan od 100 gld., da se ravnovesje oziroma potrebni dohodek za upravo, rezervni zaklad itd. ne moti po potrebni redukciji obrestne mere za denar, ki se posoja ali nalaga; sicer pa znižanje obrestne mere za vloge še vedno ne bo tako čutno uplivalo, kakor če bi se vsled neodnahanja od sedanje obrestne mere morala ta pozneje dosti bolj, morda na 3 odstotke za hranilnične vloge znižati.

Da je pupilarno-varno nalaganje čedalje redkeje, se tajiti ne da, ali ker so še zemljeknjižna mesta, ki sicer niso pupilarna a vendar varna, ki pa pridejo navadno v roke tistim „človekoljubom“, ki sodijo, da dolžnik lahko tudi na dlje časa prenaša 7 do 10 odstotno obrestno mero ali ki pri posojanju na skrivnem že spekulirajo, kako si pridobe obremenjeno posestvo ali, bolje rečeno, da lastnik propade, — tu imela bi hranilnica široko polje za delovanje, ako bi ustanovila zadrugo, in oblika za to se lahko najde, in jo fundirala iz lastnega rezervnega zaklada. S tem bi lastnikom zemljišč dala pomoč in olajšavo, ne da bi morala zapustiti stališče strogo solidnega poslovanja.

To so nekatere opazke glede zamud sploh pri kranjski hranilnici. Kdor pa se potrudi, da preišče zadnji dve letni poročili, zapazi na svojo žalost, kako je hranilnica premaknila mobilne naložne vrednote in popustila od tradicij, katerih se je še pred nekaj leti tako krepko držala. Kako malo patriotizma kaže in kako smešen vzgled za druge hranilnice v deželi je že to, da ima kranjska hranilnica le za bornih 38.600 gld. rentnih titer. Ako bi se hotela vzprejemna sila avstro-ogerskih hranilnic soditi ali ceniti po tem, koliko imajo rente, bi se pokazalo, da imajo avstrijske hranilnice pri upravnem imetju 1500 milijonov gld. komaj za 1.500.000 gld., Dunajska hranilnica, kot največja, ki ima upravnega imetja skoro 200 milijonov goldinarjev, pa komaj za 200.000 gld. avstro-ogerske rente. Boljega komentarja ni treba. To potrjuje, kako dobro jo je zadela tista oseba, ki je sedaj tudi na Kranjskem angaževana za povzdigo industrije in ki je gospode iz Knafljevih ulic označila z vzklikom „O diese Südländer, mit ihrem unverbesserlichen Pessimismus!“

Pred jednim desetletjem je imela hranilnica vse drugačne vrednotne papirje in tudi njeno imetje se je in bi se s kupovanjem rente še bolj pomnožilo; ulogo, katero igrajo rentni titres na Francoskem in na Nemškem, prevzela bo v bodočnosti tudi avstrijska renta, vzlic „pesimizmu južnokrajnikov“. Sicer pa: komu je prav za prav zahvaliti povečanje rezervnega zaklada? Velečastni gospod kanonik Schlacker kot ravnatelj kranjske hranilnice je bil prvi, ki je svojo pozornost obrnil na rento, tedaj „metalliques“ imenovano. Njegovemu uplivu je zahvaliti vedno naraščanje rezervnega zaklada. Da se je delovalo vedno po njegovem vzgledu, bi rezervni zaklad, čegar polovica se je dobila iz dobička pri kurjih, ne znašal danes $3\frac{1}{2}$, nego dosti nad 5 milijonov. In končno, ali naj avstro-ogerska renta najde samo v inozemstvu zavetišče? Nečemo obširneje govoriti o posamičnih vrednostnih papirjih, to pa vzbuja vendar pozornost, da ima hranilnica za 100000 gld. glavinskih delnic železnice Praga-Duchcov. Komu na ljubav so se prevzele, o tem ni moči ničesar domnevati. Po hranilničnem regulativu ni to pupilarnosigurna naložitev!

Ali je nadalje posest delnic Karol-Ludovikove železnice v znesku 2.617.200 gld. in posest zadolžnic ogerskega regalijskega posojila v znesku 4.480 000 gld. (l. 1893. se je nakupilo za 200.000 gld. delnic Karol-Ludovikove železnice in za 1.492 000 gld. zadolžnic ogerskega regalijskega posojila) — ki so, mimogrede omenjeno, v primeri z bilancijo l. 1892 pokazale prve 30.215 gld., druge 43.326 gld., vkupe 73.541 gld. izgube pri kurjih — več vredna kakor drugi, pupilarno-varni naložni papirji, o tem molči letno poročilo. Bombastični ton pa, v katerem se govori o lombardu in o prometu pri eskomptovanju menic pa se mora vsakemu strokovnjaku nehoti smešen videti, zlasti pa tistemu, ki ve, da lombardovanje pri kranjski hranilnici ni imelo nikdar posebnega pomena in da je prav sedaj tako majhno, kakor že veliko let ni bilo.

Eskomptovanje menic je z ozirom na to, da se število takozvanih nemških firm čedalje zmanjšuje in da je ta kredit od firm, ki so bile pred kakimi 20 leti s kreditom po 30 tisoč gld. cenjene, vedno s 300.000 gld. izkoriščen bil, po stanju portfelja z dné 31. decembra 1893, kažočem znesek 424.900 gld., prav znatno in glede na stanje z 31. decembra 1892. l. z zneskom 424.000 gld. celo višje za blizu 500 gld. Ako pa naj kranjska

hranilnica začne glede eskomptovanja menic konkurirati z avstro-ogersko banko, potem se mora najprej tako urediti, da se bo ta stvar tudi primerno trgovsko vodila. Danes jej za to nedostaje: 1.) kreditnega informacijskega sistema, kakor ga ima in mora imeti vsaka banka; 2.) zbirke podpisov, da se zamore pri vlaganju menic uveriti o pristnosti podpisov; 3.) odbora cenzorjev, brez katerih privoljenja naj bi se ne smelo zgoditi nobeno izplačanje in eskomptovanje, in 4.) zaznambe vlog, tako natančne, kakor je pri avstro-ogerski banki. To so bančno-tehnične uredbe. Nadalje je važno, da se vzprejmejo tudi komerčne menice, to so tiste, ki izvirajo iz legitimne kupčije in takorekoč po volni in po popru diše. Seveda se pri cenzuri ne smejo mej vlagatelji delati razločki po narodnosti ali veri.

Kranjska hranilnica ni familijaren dedni zavod, dasi mislijo nekateri prijateljski, da morajo biti za stafazo pri njem. Ustanovili so jo kranjski rodoljubi za kranjske skupne deželne interese. Kdor v nasprotnem zmislu ravna ali skuša ravnati, ta se sam na značilen način kvalifikuje in sme biti prepričan, da ravna zoper intencije ustanovnikov.

Mej nedvomno varne papirje spadajo tudi prioritete dolenskih železnic v znesku 6 milijonov gold., ki so izkazane že v bilanci za l. 1892 in za katere dežela kranjska garantuje obrestovanje. Kranjska hranilnica je v bilanco za l. 1893 od nominalne ostale posesti v znesku 5,951.400 gld. postavila kurznega dobička $8\frac{1}{2}$ gld. pri komadu torej gld. 505.869 — dasi je lahko sporno, ali ne spada ta dobiček v bilanco za leto 1892; če se od tega dobička odbije izkazani kurzni dobiček v znesku 411.760.36 se na ta način izkaže nedostatek pri kurzem dobičku v znesku gld. 94.108.64, katero svoto je hranilnica leta 1893 faktično izgubila. Z ozirom na to ni odveč, če se zahteva, in sicer zlasti vsled priljubljenih eksperimentov, katere kranjska hranilnica nekaj let sem dela, kategorično zahteva, da upravlja izredni rezervni sklad za kurzne izgube tako posebe za-se, kakor doslej, da se jej bo moglo svoj čas dokazati, da so kurzne izgube tudi pri drugih papirjih neizogibne. Vaekako pa bi se bilo dalo to kurzno izgubo v znesku 94.108 gld. 64 kr. lahko preprečiti, da niso nekateri tako zavzeti za changemente.

Gospodje društveniki kranjske hranilnice, pa tudi visoka vlada naj bi na te prikazni obračali večjo pozornost in hranilnična letna poročila točneje pregledali, četudi se iz teh spozna le stanje dné 31. decembra vsakega leta, dočim se poslovanje mej letom vrši nekako za kulisami.

Državni zbor.

Na Dunaji, 29. maja.

V današnji seji se je nadaljevala razprava o noveli k tiskovnemu zakonu.

Posl. dr. Gessmann izjavi, da so protisemitje prijatelji popolne tiskovne svobode in se čudi, da molče levicariji in finančni minister glede odprave časniškega kolka. Tisti finančni minister, ki je s salinskimi zadolžnicami oškodil državo za 1,600.000 gl. pravi, da ne more pogrešati časniškega davka. Govornik se izreče za dimenzijski časniški davek.

Posl. Kohler protestuje proti očitjanju, da so konservativci nasprotniki tiskovne svobode in pravi, da vzrok nesvobodnim tiskovnim razmeram ni samo vlada, ampak zbornica sama.

Posl. Schwarz konstatuje, da se je levica izneverila Jacquesovim predlogom in da te sedaj čehi zagovarjajo. Govornik razpravlja o ministerskem ukazu glede nemških govorov in napove za specialno debato poseben predlog, varujoč imuniteto državnoborskih govorov. Kjer ni nezadovoljnih narodov, tam tudi ni političnih pravd. Predleža novela nima za tiskovno svobodo nikakega pomena.

Posl. Hauck graja poptnost večine napram vladi in kritikuje konfiskacijsko prakso. Govori, iz rečeni pri razpravah o konfiskacijskih ugovorih, se plenijo in jedenkrat se je celo primerilo, da je bil zaplenjen tak govor drž. pravdnika.

Posl. dr. Kronawetter obžaluje, da so pri nas še potrebne dolge debate o stvareh, o katerih je civilizovani svet že davno izrekel svojo sodbo. Sedanji ministerski predsednik ima ravno tiste politično-pravne nazore, kakor jih je imel njegov stari oče, samo levicariji preminjajo svoje nazore. Referent je rekel, da se vlada protivi večjemu razšir-

jenju tiskovne svobode. Ko je prejšnja vlada s cesarjevim privoljenjem hotela razširiti ljudske pravice, je bilo hipoma poraženo; sedaj pa, ko gre za zaščevanje ljudskih pravic, se vse na vlado izgovarja. Večina neče tiskovne svobode. Ko bi jo hotela, spodila bi ministerstvo, kakor je spodila Tassia. Vaše postopanje ni odkrito in ni resnično. (Posl. Pernertorfer: Pa zdravo!) Gledé odprave časniškega kolka se pravi, da nima država denarjev. Svoj čas pa se je hitro odpravil anončni davek, ki je dosti več nesel, ker so to zahtevale banke. Vlada neče, da bi nastali majhni neodvisni listi. Ljudstvo bo trpelo. Pride pa dan plačila in tedaj dobimo popolno svobodo in tudi tiskovno svobodo, ki se nam danes kratí.

Na predlog posl. Kammerja se sklene debata in se voli posl. Pernertorfer generalnim govornikom.

Posl. Pernertorfer pravi, da ni sedanja vlada še le prešla v tabor reakcije, nego da je bila vedno tam. Plenerja in Wurmbranda so celo ožji somišljeniki le iz šale imenovali liberalca. Liberalno meščanstvo se prej ali slej uveri, da je je koalicija le zlorabljal. Plenerju je ta zadeva premalenkostna, da bi o njej govoril. Danes se več ne meni za predloge, katere je kot poslanec podpisal. Tiskovni zakon je sramota za Avstrijo. Občinstvo je postalo povsem apatično. Hudobna šikana je, da se pri konfiskacijah ne imenujejo zaplenjeni odstavki. Ministri so po svojem postopanju postali c. kr. agitatorji za socialno demokracijo. Minister je v odseku porote ostro kritikoval. Vsed tega je smeti kritikovati tudi sodnike po poklicu. Zadnji čas se je trikrat subjektivno postopalo. V vseh treh slučajih so porotniki zatožence oprostili. Naši sodniki so gotovo pošteni in vrli možje. Tako kakor se pri nas upliva, se pa v inozemstvu ne upliva. Za posamezno javno pravne slučaje se sestavljajo posebni senati iz ljudij, na katere se je „zaušati“. Na Dunaji poznamo te gospode in prebivalstvo jih tudi pozna. Vprašajte, gospod pravosodni minister, kaj sodi prebivalstvo o g. Holzingerju. Čuli boste hude reči. (Predsednik: Prosim, ne imenujte imen.) Če se imena ne imenujejo, se pravi, da se sumniči, če pa se imenujejo, se to prepové. O stvari se mora jedenkrat govoriti in jaz bom svoje trditve dokazal. Ta mož je znan. Že leta ima vse te pravne zadeve v rokah. Neki delavski list mu je očital justične umore iz navade. List se je konfiskoval, tožil pa se ni nihče, ker se je vedelo, da ni sodnika, ki bi list obsodil, ker se vé, da je mož na Dunaji znan. Jediní človek, ki ga ne pozna, je pravosodni minister. (Posl. Breznovský: Praškega Krčmarja tudi ne pozna!) Skrbite za justično reformo, omogočite, da dobimo neodvisne sodnike ali da bodo mogli sedanji svobodno delovati in se v svojo korist ne bodo dali zlorabljeti. Politične stvari se strogo konfiskujejo, pornografični pa ne. Delavski list se predloži pravdnistvu ob 6. uri, ob $\frac{1}{4}$ na 7. uro je že konfiskovan, a razdalo se je v tem vender že 15000 izvodov. Vi se borite zoper poštvalno stranko, sami pa niste ni zvesti svojemu prepričanju niti poštvalni. Ko je pravosodni minister vstopil v kabinet, pripovedovali so liberalci o njem grozne reči. Takrat mi ni bil nesimpatičen, ker se je bavil s socialnimi problemi in veljal za pravičnega moža. Seveda se je takrat reklo, da grof Schönborn ne bo dolgo minister, če ljubi pravico. Levica podpira ministra, jaz pa vem, da je slaboten človek, nekaj justičen Hamlet. Tiskovne svobode ne dobimo, ker je liberalna stranka utrjena in želi miru in ker jej sedanje razmere zagotavljajo monopol. To so nečuvne razmere. Ljudstvo si bo tiskovno svobodo priborilo, ne da bi mu pomagali mogočniki, ali pa tudi proti njim.

Posl. dr. Pacak konstatuje, da je bil prejšnji finančni minister vsaj za dimenzijski kolek, sedanji pa se vsemu upira. Mala ekselencia, minister notranjih del, si je z dovtipi pomagal. Včeraj se je čitalo, da hoče pravosodni minister odstopiti. Dal Bog! Še grofa Thuna naj vzame soboj. Govornik priporoča minoritetni predlog.

Posl. dr. Rutowski priporoča odsekov predlog.

V specialni debati so govorili Eim, Schwarz in dr. Kaizl, potem pa se je razprava ustavila, seja pa po čitanju nekih interpelacij — poslanec Biankini je interpeliral pravosodnega ministra, ali hoče pri najvišjem sodišču zagotoviti hrvaščini tiste pravice, katere ima nemščina — zaključila.

Prihodnja seja jutri.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 30. maja.

Gospodski sbornica.

V včerajšnji svoji seji je gospodski sbornica po kratki nevašni in nezanimivi razpravi vzprejela državni proračun pri drugem in tretjem branju, rešila nekaj nevažnih drugih predlog in vsprejela nujnost predloga, naj se doprta kipa Schmerlinga in grofa Leona Thuna naročita za parlament.

Iredentizem v Tirolski.

Južnotirolski iredentovci postali so že tako predrzni, da se jim čudi in upira že sama — „Neue Freie Presse“. Ta list popisuje na podlagi najnovejših dogodkov, kako se mej prebivalstvom okolu Tridenta širi ideja združitve južne Tirolske z Italijo in kako se zanjo čedalje očitneje demonstruje. To se je zopet pokazalo te dni pri blagoslovljenju zastave Tridentskega društva „Unione ginnastica“, ustanovljenega namestu razpuščene „Società ginnastica“. To iredentovsko gibanje je prouzročilo, da se je ustanovil list „La Patria“, ki ima avstrijsko tendenco. Čudno je, da vidijo Nemci iredentovsko gibanje samo na Tirolskem, ne pa na Goriškem, v Istri in v Trstu!

Bukovinski Rumuni.

Bukovinski dež. predsednik baron Kraus je že zapustil Črnoce in se ne vrne več tja. Naslednik mu bo grof Goëss, dvorni svetnik v Celovci. Odstop barona Kraussa pomeni zmago bukovinskih židov nad Rumuni, zmago Plenerja nad Hohenwartom. Bukovinski liberalci so se skrili za Plenerja in ga pogнали v boj zoper Kraussa. Ta je moral po dolgi, ljuti borbi odstopiti. Vsled tega so bukovinski Rumuni nezadovoljni z vlado, s koalicijo in z grofom Hohenwartem. Odvisno je od grofa Goëssa oziroma od njegove politike, ali ostanejo rumunski poslanci še nadalje v Hohenwartovem klubu.

Vnanje države.

Srbski prevrat.

Kar uganja Milan, odkar je dobil oblast v roke, preneha vse meje. Izdal je zopet dva kraljevska ukaza, ki sta tako famozna, da morajo raztogotiti tudi največjega reakcionarja. Reorganizoval je prefektore in jim izročil popolno oblast nad vse občine. Občinska avtonomija je izginila kakor da je nikdar ni bilo. Vrh tega je ukazal, da odselej ne bodo prestopkov več sodili sodniki, nego tudi politični uradniki, tako da dobi politična uprava res neomejeno oblast v roke. Milanovi listi sicer pravijo, da te razmere ne bodo dolgo trajale, da se bo kmalu uveljavila nova ustava, ali pričakujemo, da Milan tega ne učka.

Francoska kriza.

Dupuy sestavi torej vender novo ministerstvo. Največ preglavice mu je delalo to, da ni mogel dobiti finančnega ministra. Naposled je pridobil poslanca Poincaréa. Razen tega ustopijo v ministerstvo še Delcassé, Barthoin in Feliks Faure, ki so vsi že bili ministri. Za ministerstvo vnanjih del hoče Dupuy pridobiti kaknega diplomata po poklicu. Radikalna stranka ni z novo vlado kar nič zadovoljna in jej bo z vso odločnostjo nasprotovala. Dovtipni urednik je novo ministerstvo karakterizoval kot ministerstvo Casimir-Perier brez Casimir-Perierja.

Domače stvari.

— (Kranjska hranilnica) se v današnjem našem listu presoja s strogo narodno-gospodarskega stališča. Ta članek prijavi v nemškem jeziku tudi „Städteierische Post“, ki izide danes na večer in doide jutri zjutraj v Ljubljano. Kdor želi čitati ta list, preskrbi mu ga tukajšnji knjigar gosp. Anton Zagorjan na Kongresnem trgu.

— (Véliki koncert) svoj priredi Glasbena Matica v četrtek, dne 7. junija v Ljubljani, v redutni dvorani. Pri koncertu sodeloval bo g. drd. Bela Stuhec, štajersk Slovenec kot baritonist. Vzporod obsejal bo v prvi vrsti vokalne točke.

— (Slovenska višja dekliška šola v Ljubljani.) Naznanili smo včeraj, da je statut te šole, ki se je prav za prav razdelil mej člane šolskega in finančnega odseka v občinskem svetu, delo gospoda ravnatelja Senekoviča. To pa ni tako. Naš poročevalec je to le sklepal, ker je gospod Senekovič kot načelnik šolskega odseka razpošiljal statut, a kakor rečeno, zmotil se je.

— (Slovensko gledališče v Ljubljani.) Poroča se nam, da je za prihodnjo sezono pridobilo dramatično društvo naslednje nove moči: g. R. Inemanna, Čeha iz Prage, kot režiserja in igralca; g. J. Kandučarja kot pevca-komika in igralca, gg. K. Freudenreicha in J. Aniča, kot igralca ter gospo Aničevo kot igralko. Zadnji štirje so bili doslej člani narodnega gledališča v Zagrebu.

— (Gledé obrtno-nadaljevalne šole v Ribnici,) katero smo v ponedeljskem listu grajali, ker je izdala nemška pričevala, pojašnjuje nam Ribniški župan in načelnik obrtno-nadaljevalne šole gospod Klun v posebnem dopisu, da pričeval ali šolskih naznanil ne izdaje odsek, kateri (ne pa krajni šolski svet) to šolo zastopa, ampak šolsko vodstvo, da je le-to pri sklepu šolskega leta res izdalo poleg slovenskih tudi nekoliko nemških naznanil, a se je opravičevalo s tem, da so bile slovenske tiskovine pošle in da ni moglo pravočasno dobiti drugih. — Mi drage volje verjamemo temu pojasnilu. Naj se pa v bodoče v Ribnici in drugod pazi, da tako malenkostni razlogi ne bodo dajali opravičenega povoda h krivim sodbam!

— (Člani „Sokola“ Ljubljanskega,) ki se udeležijo izleta v Novo mesto v društveni obleki, so vabljeni, da se gotovo udeležijo vaj za kretanje itd., ki bodo danes (sredo) in petek zvečer ob 8 uri v telovadnici po novem pravilniku za izlete.

— (Od hrvatskega narodnega gledališča.) Kakor poroča „Agr. Tagblatt“, je poleg gospe Borštnikove angažovan od 1. junija t. l. naprej tudi nje soprog g. Ignacij Borštnik kot član narodnega gledališča v Zagrebu. Te dni je odšel iz Zagreba v Brod na Savi, da se priuči hrvatskemu jeziku.

— (Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvu našega lista je poslal: G. Juraj Režek iz Kranja 6 kron kot dobljeno stavbo treh gospodov. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

— (Nesreča.) Grozna nesreča pripetila se je včeraj popoldne proti 5. uri v Ljubljani na Erjavčevi cesti blizu gostilnice „pri kroni“. 68 let stara tašča tukajšnjega brivca g. Drganca peljala je po trotoiru voziček, v katerem sta bila dva otroka imenovanega brivca, tretji 3 leta stari otrok Viljem pa je korakal po cesti za ženo. V tem času pripeljal se je mimo s težkim dvouprežnim vozom Striceljev blapec Janez Urankar. Konj, ki se je dečka menda prestrašil, udaril ga je s kopitom po glavi in sicer s tako silo, da je otrok čez nekoliko minut umrl. Ženica, opazivši nesrečo, ustrašila se je tako, da je pala v nezavest ter se do danes še ni ovestila. Kakor se nam poroča, je malo upanja, da bi stara žena okrevala. Ali blapca Urankarja zadene kaka krivda, pokaže preiskava.

— (Iz pred porotnega sodišča Ljubljanskega.) Včeraj sta bili dve obravnavi. Pri prvi obravnavi bil je obtožen 49 let stari posestnik Jože Vrtačnik iz Dol, okraj Litija, hudodelstva goljufige. Leta 1875. — pravi obtožba — izposodil si je Vrtačnik od svoje sestre omožene Smuk 600 gld. V civilni pravdi pa je obtoženec pod prisego izjavil, da omenjenega zneska od Smukovih ni prejel, in vsled tega pričela se je proti njemu preiskava radi hudodelstva goljufige. Tudi pri včerajšnji obravnavi je Vrtačnik odločno tajil, da bi bil dobil omenjeno posojilo; rekel je, da se je onega dne, ko je baje dobil denar od Smukovih, peljal po opravkih v Litijo ter navede pričo za to. Da se obtožencu omogoči, dokazati svoj „alibi“, preložila se je obravnavna. Pri drugi obravnavi bil je v tajni seji 48 let stari oženjeni čevljar Janez Papler iz Pristave pri Trzihu obsojen radi hudodelstva posilne nečistosti na 18 mesecev težke ječe, poostrene s postom vsakih 14 dni.

— (Za potujoče občinstvo.) Ker se vsi vlaki Dolenjskih železnic, katerih promet oskrbuje državna železnica, vozijo z državnega kolodvora do južnega in od tam nazaj, se opozarja občinstvo, da se je zaradi rečij, v vozeh pozabljenih obračati naravnost do obratnega vodstva na državnem kolodvoru.

— (Slavnost otvoritve glavne proge dolenjske železnice) bode danes in jutri v Trebnjem po tem-le sporedu: 1. Predvečer bakljada s spremljevanjem vojaške godbe pešpolka kralja Belgijskega Leopolda II. št. 27 in razsvetljava kraja. 2. Sprejem slavnostnega vlaka dné 31. maja ob 11. uri 10 min. po raznih deputacijah. 3. Od polu 12. do polu 1. ure koncert iste vojaške godbe pri kolodvoru. 4. Ob 1. uri banket v gostilni „pri Lipi“. 5. Zvečer ob 8. uri koncert vojaške godbe na vrtu gostilne „pri Lipi“.

— (Silen vihar) je bil v nedeljo večer v Trstu. Morje je bilo tako razburjeno, da je bilo strah. Peneče valovje je raztrgalo v novem pristanišči verige pri nekaterih zasidranih parobrodih, ki so bili vsled tega v največji nevarnosti. Napornemu

delovanju mornarjev se je posrečilo preprečiti večje nesreče. V Barkovljah je valovje odneslo dva lesena pomoja in mnogo praznih sodov.

Umor sodnika dr. Krausa.

(Iz pred porotnega sodišča.)

V Ljubljani, dne 30. maja.

Dne 2. julija 1879. l. zjutraj osupnila je prebivalstvo Škofjeloškega mesta strašna vest. Tatovi ulomili so bili v noči od 1. do 2. julija v Škofjeloški grad in v uradnico tamošnjega sodišča; okrajnega sodnika dr. Adalberta Krausa pa so našli njegovi domačini na njegovi postelji v gradu, kjer je stanoval, oblitega s krvjo; imel je veliko rano na glavi. Že hudo slaboten, je dr. Kraus na vprašanje, kako je zadobil telesno poškodbo, le toliko odgovoril, da je takoj po 11. uri po noči sam prišel iz mesta do zadnjih grajskih vrat in tu mahoma dobil udarec na glavo, da se je zgrudil na tla. Kako je potem prišel v svojo sobo, ni vedel povedati. Svoje sestre pravil je dne 2. julija 1879 še, da je videl, da so nesli železno blagajnico iz grada. O celem dogodku pa do svoje smrti dne 28. julija 1879 ni povedal ničesar drugega važnega.

Takoj izvršene poizvedbe in sodni ogled pa so dognali sledeče: V grad prišlo se je pri sprednjih in zadnjih vratih. Po noči hodil je samo sodnik dr. Kraus skozi zadnja vrata v grad, kar se je pa le sem ter tje pripetilo. Ta vrata bila so osobito tudi tisto noč zaklenjena in ključ k njim ležal je zunaj pri vratih na mestu, sodniku znanem. Dr. Kraus ostal je tedaj le slučajno tisto noč do prej omenjene ure zunaj grada. Tatovi odprli so siloma zadnja grajska vrata z dletom ter potem ulomili z dletom in nekim okroglim orodjem zaklenjena vrata sodniške uradnice; v uradnici odprli so v ekapeditai sobi z dletom zaklenjeno predalo pri mizi kancelista gosp. Logarja in vzeli iz tega predala 9 gld. erarične denarja. V uradni sobi sodnikov ulomili so v stoječi pisalnik in vzeli iz njega ključ k sodni blagajni. Blagajno nesli so potem iz grada, jo pri nekem vrtnem zidu kakih 100 korakov od grada odprli in iz nje vzeli denarja 649 gld., obligacijo za 100 gld. ter srebrno žepno uro in srebrn groš. Hranilnih knjižic, ki so se tudi nahajale v blagajnici, tatovi niso vzeli. Ob 7. uri zjutraj prišla je sodna komisija ter našla dva koraka od zadnjih grajskih vrat celo ložo krvi in zraven pri grajskem zidu v groblji 36 cm dolgo vozno iglo, še s krvjo omazano. V zadnjih vratih tičal je ključ, sodnik moral je tedaj biti udarjen ravno, ko je odpiral vrata. Dr. Kraus umrl je vsled rane na glavi dne 28. julija 1879. Ranjena je bila na vrhu čela lobanjska kost ter vtisnjena v možgane, kateri so se videli skozi rano. Pri sredi leve ključnice bile so tri površne kožne praske. Zdravniški izrek konstatuje, da je bila rana na glavi absolutno smrtna ter provzročena z železno iglo, ki se je našla blizu grajskih vrat. Ker težke blagajnice ni mogel odnesti eden sam človek, kaže že to, da se je udeležilo dejanja več tatov in vse okolnosti dokazujejo, da so morali biti storilci natanko poučeni glede vseh krajevnih razmer. Gotovo je tudi, da so bili tatovi organizovana družba in da je dobil dr. Kraus smrtni udarec, ker je zasatil storilce, ko so ravno nesli denarnico iz grada.

Vkljub vsemu trudu pa ni bilo moči zvedeti storilcev, kar je lahko umevno, ker so tatovi jedino dejansko pričo spravili iz sveta. Šele danes, čez skoraj 15 let, vrši se pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnavna, katera ima dokazati, so-li obtožene osebe res ulomile v Škofjeloški grad ter provzročile smrt dr. Krausa.

Na z a t o ž n i k l o p i sede: Anton Prelovšek, Janez Abe, Anton Jenko in France Aleš. Glavni obtoženec — kot neposredni morilec dr. Krausa — je Anton Prelovšek, po domače „Jakec“, 51 let star, rojen v Trzinu, bivši delavec, sedaj kaznjenev v Mariborski kaznilnici; kaznovan je bil že sedemkrat in sicer dvakrat radi hudodelstva tatvine. Janez Abe, po domače „Maček“, je 68 let star, rojen v Trzinu, bivši vžitar, sedaj kaznjenev na Ljubljanskem gradu; kaznovan je bil že desetkrat in sicer trikrat radi hudodelstva tatvine. Anton Jenko, po domače „Tonček“, je 59 let star, rojen v Rimoljahi, oženjen posestnik, sedaj v kazenskem zaporu na Ljubljanskem gradu; kaznovan je bil že šestkrat in sicer jedenkrat radi hudodelstva tatvine. Četrty obtoženec France Aleš je 36 let star, rojen v Solu, sanski delavec brez gotovega stališča; kaznovan je bil že devetkrat.

Sodišču predseduje deželnega sodišča svetnik g. Pleško, votanta pa sta svetnika gg. Martinak in Vencajz, zapisnikar je avskultant g. dr. Kremžar; obtožbo zastopa državnega pravdnika namestnik g. Ekl; zagovorniki so odvetniki gg.: dr. pl. Wurzbach (za Prelovška), dr. Mosche (za Aleša), dr. Tavčar (za Jenka) in dr. Stor (za Abeta). Poslušalcev je razmerno le malo, ker je vstop dovoljen le onim, ki se izkažejo z vstopnico. Mej poslušalci je tudi hči glavnega obtoženca Antona Prelovška.

Kakor posnamemo iz 71 stranij obsežajoče obtožnice, jel je lansko leto, ko so bili Anton Prelovšek, Anton Jenko, France Keber in tovariši radi hudodelstva tatvine obsojeni v večletno ječo, France Keber pripovedovati o tem, kdo je svoječasno ulomil v Škofjeloški grad. Keber umrl je dne 16. decembra

lani v Mengšu. Na smrtni postelji bil je dne 27. avgusta 1893 sodniško zaslišan in sklicevaje se na svojo bližnjo gotovo smrt pričal, da mu je France Čebul — kateri je umrl 4. junija 1885 kot jetnik na Ljubljanskem gradu — pravil malo dni pred smrtjo „kako je Tonček (to je Anton Jenko) srečen; tudi on je bil sraven pri tatvini na škodo Jurija Škofica, pa ga ni nihče izdal; on nas je tudi vozil v Skofjo Loko, ko smo oropali kaso in je bil ubit „becirkarihtar“; čakal nas je doli na senožeti za grmovjem; to tatvino napeljal je pa France Volčič iz Škofje Loke in ker je bil on zelo „verdohten“ človek, šel je tisti dan, ko smo na večer kaso oropali in ko je bil „becirkarihtar“ ubit, s svojo kramo na neko božjo pot (v Zalilog); to pa je storil Volčič zaradi tega, da bi sum nanj ne letel, da se je on udeležil zločina. Poznejšnje sodne poizvedbe pokazale so, da je Čebul tudi drugim jetnikom pravil o tej stvari. Tako pričuje Matevž Kumer, da mu je dve leti pred svojo smrtjo Čebul, kateremu je kot bolniku stregel na gradu, povedal, da je Prelovšek ubil sodnika v Loki, da so pri tej priliki tudi nekaj denarja dobili in da je vse to „skomandiral“ France Volčič, da je Prelovšek zgrabil okrajnega sodnika za vrat, da je vzel iglo od voza na „placu“ — pri Martinu Jerebu — in z njo udaril „becirkarihterja“. Kumer dostavlja, da je Čebul omenil tudi nekega Dolinška in da mu je pravil še več, da pa se vsega ne spominja več. Janez Hočevar potrjuje, da je njemu kot sojetniku na gradu pravil Čebul, da je Prelovšek prvi bil pri sodniku v Loki, ga zgrabil za vrat in da ga je tudi on ubil z iglo. Obtožba trdi, da je Čebul govoril resnico, ker je sam sodeloval pri tatvini v Loki in ker omenja posameznosti, katere more vedeti le storilec sam ali pa oni, kateremu je to povedal storilec. Leta 1883. ukral je Prelovšek svojemu sojetniku Čebulu bankovec za 10 gld. Ko sta se vsled tega besedovala, rekel je Čebul Prelovšku: „Jaz bom tukaj crknil — bil je namreč Čebul takrat že bolan — ti pa tudi ne boš šel ven!“ Na Prelovškovo vprašanje: „Kaj pa?“ odgovoril je Čebul: „Boš že videl, zavoljo „becirkarihterja“, misliš, da bo reč zaspala? Bo že šimel pričal!“ Drugo jutro našel je Čebul svoj desetak pri svoji postelji, kamor ga je položil Prelovšek brezdomno, ker se je bal ovadbe. Anton Pivk bil je leta 1882. prisoten, ko je Keber v ječi na gradu v prepiru rekel Prelovšku: „No, ti črn becirkarihtar!“ na kar je Prelovšek, ves rudeč in prestrašen, Keber udaril. Janez Hočevar potrjuje, da je Keber, ko ga je Prelovšek udaril, temu rekel: „Kaj misliš, da sem „becirkarihtar“ iz Loke, da me boš pobijal, kakor si onega!“ in da je Prelovšek na to kar utihnil. Da se stvar ni že prej ovadila, je umevno; sojetniki se ne izdajajo, ker dotičniku potem ni prestat v zaporu. Prelovška pa so se še posebno vsi bali radi njegove silovitosti.

Ti dogodki — pravi obtožba — pa kažejo, da je res moral Čebul povedati prej omenjeno o zločinu v Škofji Loki. Sklepati se mora torej, da so izvršili omenjeno tatvino v Škofjeloškem gradu Anton Prelovšek, Anton Jenko, France Čebul in Janez Dolinšek; nadalje da je Jenko vozil storilce (kakor je to dokazano tudi po drugih tatvinah) in čakal na nje z vozom, da je tatvino napeljal Volčič iz Loke in da je Prelovšek morilec sodnika dra. Krausa. Od teh zločincev umrl je, kakor že omenjeno, France Čebul. Umrl je nadalje Janez Dolinšek dné 12. marca 1884 kot jetnik na Ljubljanskem gradu, Volčiča pa je dné 11. aprila 1883 z nožem zaklal Andrej Lukančič. Sum, da je omenjena petorica sodelovala pri zločinu v Škofji Loki, utrjen je pa tudi po drugih okolnostih, katere obtožnica obširno navaja. O vseh petih je tudi dokazano, da so bili znanci in da so bili v zvezi tudi pri drugih tatvinah.

Glede Franceta Volčiča pravi obtožba, da je bil znan s sodnim diurnistom Kunsteliem v Loki in da je torej lahko poizvedel vse za tatvino potrebne okolnosti. Iz izpovedi Helene Miklavčič in Marjane Pivk sledi nadalje, da so zahajali ravno pred tatvino v gradu tuji možje k Volčiču v Loko, po glasu „Posavci“ in omenil je Volčič, da so slamnikarji iz Trzina. Popis jednega teh tujcev se popolnem ujema s Prelovškovo osebo. Dokazano je tudi, da je imel Jenko, ki je tatove vozil, tačas šimelna, s tem pa je tudi utrjena Čebulova izjava, „da bode že šimel pričal“. Prelovšek in Jenko sta torej silno sumljiva, da sta v noči od 1. do 2. julija 1879 v dogovorjeni družbi ulomila v Škofjeloški grad in izvršila že opisano tatvino. Prelovšek usmrtil je tudi dra. Krausa z namero, da spravi iz sveta dejansko pričo svojega zločina; s tem pa je zakrivil hudodelstvo zavrtnega umora.

Razven hudodelstva, izvršenega v Škofji Loki, katerega sta obdolžena Prelovšek in Jenko, pa se je vsem štirim obtožencem zagovarjati radi cele vrste tatvin, katere so izvršili skupno ali posamezno. Ker nam prostor ne dopušča, da bi obširno sledili obtožbi, naj navedemo le sledeče: Janez Abe in Anton Jenko ukradla sta 10. decembra 1871 v Št. Vidu pri Ljubljani tačasnemu kaplanu g. Alojziju Staretu denarja in dragocenosti v vrednosti 882 gld.; Anton Prelovšek ukradel je 19. maja 1879 v družbi Janeza Mercine po domače Šrangarju v Primskovem klobas in smodek za 105 gld.; Anton Jenko ukradel je meseca junija 1883 posestniku Majhenu v Radomljah žita in svinjskega mesa za 96 gld., nadalje

meseca aprila 1881 Mariji Svetic v Kamniku raznega blaga in denarja za 498 gld.; Prelovšek, Abe in Aleš ukradli so Janezu Šarcu v Radomljah konjsko opravo, nadalje v družbi Antona Jenkota Janezu Sirniku v Spodnji Šiški dva prešiča, vredna 40 gld. in Evgenu Malavašiču tudi v Šiški l. 1891. jednega prešiča, nekoliko pozneje pa Francetu Lenčetu v Klečah vina in mesa za 198 gld.; nadalje ukradli so Prelovšek, Jenko in Aleš pri „Figabirtu“ v Ljubljani konjsko opravo vredno 68 gld., Aleš sodeloval je tudi pri veliki tatvini v Moravčah pri Učakarju; Prelovšek in Jenko ukradla sta nadalje pri Tometu v Delnicah raznega blaga za 195 gld., istotako tudi pri Grčarju v Dragomljah. Vsi so torej tatje iz navade. Konečno obtožen je še Aleš, da je lansko leto v Kranji v Kokaljevi krčmi Alojzija Šumija telesno težko poškodoval.

Ob polu 12. uri bilo je čitanje obtožnice končano in pričelo se je zasliševanje obtožencev, katere stražijo pazniki z natakjenimi bodali. Vsi obtoženci razun Aleša izjavljajo, da so nedolžni.

Pričelo se je podrobno zasliševanje Aleša. Opoludne se je pretrgala obravnava in se nadaljuje od 4. ure popoldne.

(Dolje prih.)

Razne vesti.

* (Carsko darilo.) Car Aleksander III. je podaril ruskemu samostanu Sv. Panteleimona na gori Atos 13.410 kilogramov težek zvon. Napis na zvonu, ki je bil vlit v Moskvi, pravi, da ga je car dal narediti v spomin na srečno rešitev carske obitelji pri atentatu v Borki u dne 17. oktobra l. 1888.

* (Obsojen jokey.) Pri veliki dirki na Dunaji se je pripetila nenavadna nesreča. Padlo je zapored šest konj in njih jezdeci so močno poškodovani. Vodstvo jokeyskega kluba je obsodilo vsled tega jokeya Wallace-a, ki je dobil prvo Derbyjevo ceno, na 1000 gld. globe. Ker je namreč jezdil neopredvidno in pretirano, je podrl jednega konja in s tem prouzročil vso nesrečo. Drug jokey je dobil ukor.

Brzjavke.

Dunaj 30. maja. V današnji seji poslanske zbornice se je začela razprava o trgovinski pogodbi z Rusijo. Oglasilo se je sedem govornikov.

Dunaj 30. maja. Cesar je danes ob 2. uri vzel prejel ministerskega predsednika Werkerla v avdijenci. Položaj je jako resen. Kalnoky se trudi, da bi se doseglo kako porazumljenje.

Sofija 30. maja. Po odstopu vojnega ministra Savova se je nasprotstvo mej Stambulovom in Koburžanom tako poostriilo, da je bila kriza neizogibna. Nasprotstvo je načelno. Koburžan bi se rad Rusiji približal, vé pa, da je to nemogoče, dokler je Stambulov na čelu vlade. „Agence balcanique“ javlja sedaj, da je ministerstvo, hoteč pojasniti situvacijo, podalo ostavko. Koburžan je poklical Stambulova k sebi, da se z njim porazume. Trdi se, da je demisijo že vzprejel in naročil Grekovu, naj sestavi novo ministerstvo.

Sofija 30. maja. Grekov je odklonil ponudbo, sestaviti novo ministerstvo. Stambulov je svoj odstop uradno naznanil vsem prefektom. Metropolit Kliment je bil včeraj izpuščen iz zapora. Koburžan je odstranil Stambulova, ki si je z uspehom glede makedonskega vprašanja utrdil stališče, ker je bil v strahu, da ga Stambulov izpodrine. Koburžanu se je zagrozilo z vojaško revolucijo, zato skuša svojo pozicijo rešiti s tem, da se približa opoziciji. Grekov mu je svetoval, naj se glede krize posvetuje z vodjama opozicije, z Radoslavovom in Stojlovom.

Beligrad 30. maja. Kralj je baje že dobil povabilo, naj obišče sultana in misli sredi

meseca junija odpotovati. Za časa njegove odsotnosti pojde Milan v Niš, regentstvo pa prevzamejo nekateri ministri.

Peterburg 30. maja. V mnogih ruskih mestih zasačila je policija anarhiste in nihiliste, in našla dokaze, da so bili v zvezi s Pariškimi in Londonskimi anarhisti.

Narodno-gospodarske stvari.

— Poštna hranilnica l. 1893. Vodstvo poštnih hranilnic je izdalo obsežno in pregledno sestavljeno letno poročilo, kateremu povzamemo naslednje podatke: Lani se je število vlagateljev pomnožilo za 58,059 oseb, vloge pa za 4.346,209 gld. Depot drž. papirjev se je pomnožil v nominalni vrednosti 1.877,480 gld. Koncem l. 1892 je bilo 971,506 vlagateljev; vloge so znašale 33.681,438 gld. v gotovini in 12.928,000 v drž. papirjih. Vrh tega se je na račun vlagateljev do konca l. 1893 nakupilo in dotičnikom vročilo za 16.924,860 gold drž. papirjev. V čerkovem prometu se je število udeležnikov pomnožilo za 2106 oseb, vložni saldo pa za 6.727,843 gld. Koncem upravnega leta je imelo ček-konto 23,471 oseb z vlogo 49.412,371 gld. v gotovini in 4.113,900 gld. v drž. papirjih. Promet s čeki je znašal 2 5 milijard gld., od katere svote spada 33 odstotkov, torej več nego 828 5 milijonov na clearing-promet. Ker se je promet kaj ugodno razvil, kar je vidno iz rečenega poročila in iz dodanih grafičnih načrtov, se je tudi dobiček pomnožil. Čisti dobiček znaša 1,309.538 gld. Ta številka kaže, da je vodstvo poštnih hranilnic v spretnih rokah. Čisti dobiček se porabi deloma za dotacijo rezervnega zaklada, deloma za ustanovitev penzijskega zaklada za uradnike poštnih hranilnic, ostanek pa se izroči poštni upravi.

— Sprememba postajinih imen. Glavno ravnateljstvo državnih železnih avstrijskih naznanja, da se od dne 1. maja t. l. imenuje postaja „Sedlo No v é - S c h a b o g l ü c k“ (Neusattel-Schaboglück) na progi Plzen-Zatec samo „Schaboglück“. — Postaja „Alt-Lambach“ na progi Gmunden-Lambach pa se bode zvala od dne 1. junija naprej „Stadl-Paura“.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
29. maja	7. zjutraj	732.8 mm.	11.8° C	sl. vzh.	jasno	1-10 mm.
	2. popol.	732.8 mm.	18.8° C	sl. jzh.	d. jas.	
	9. zvečer	733.3 mm.	14.4° C	sl. jzh.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 15.0°, za 1.5° pod normalom.

Dunajska borza

dne 30. maja t. l.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 „ 20 „
Avstrijska zlata renta	120 „ 55 „
Avstrijska kronska renta 4%	97 „ 95 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 30 „
Ogerska kronska renta 4%	95 „ 20 „
Avstro-ogerske bančne delnice	995 „ — „
Kreditne delnice	350 „ 60 „
London vista	125 „ 10 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	61 „ 30 „
20 mark	12 „ 26 „
20 frankov	9 „ 95 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 75 „
C. kr. cekini	5 „ 90 „

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. maja 1894.

Nastopno omenjeni prihajajo in odhajajo časi označeni so v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 19. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selsthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Steyr, Linz, Budejovice, Pilsen, Marijine vane, Eger, Karlove vane, Francove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 7 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje (v Rudolfovo od dneva otvorjenja prometa).
Ob 7. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selsthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.
Ob 11. uri 41 min. dopoldne mešani vlak v Kočevje (v Rudolfovo od dneva otvorjenja prometa).
Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj.
Ob 4. uri 14 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Incomst, Breginje, Gurth, Genevo, Paris, Steyr, Linz, Gmunden, Ischl, Budejovice, Pilsen, Marijine vane, Eger, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 30 min. zvečer mešani vlak v Kočevje (v Rudolfovo od dneva otvorjenja prometa).

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 5. uri 53 min. zjutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Planja, Budejovice, Solnograda, Linosa, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Zella na Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiša.
Ob 8. uri 6 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja (iz Rudolfovega stoprav od dneva, ko bode promet odprt).
Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Planja, Budejovice, Solnograda, Linosa, Steyra, Pariza, Geneve, Gurth, Breginje, Incomst, Zella na Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linosa, Pontabla, Trbiša.
Ob 19. uri 44 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja (iz Rudolfovega stoprav od dneva, ko bode promet odprt).
Ob 4. uri 48 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubnega, Selstthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
Ob 8. uri 34 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja (iz Rudolfovega stoprav od dneva, ko bode promet odprt).
Ob 9. uri 21 min. zvečer osebni vlak s Dunaja preko Amstettena in Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
„ 9. „ 05 „ popoldne „ „
„ 6. „ 50 „ zvečer „ „ (slednji vlak le ob nedeljah in praznikih.)
„ 10. „ 10 „ zvečer „ „

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika. (4—119)
„ 11. „ 15 „ dopoldne „ „
„ 6. „ 30 „ zvečer „ „ (slednji vlak le ob nedeljah in praznikih.)
„ 9. „ 55 „ zvečer „ „

Gospod

se išče v stanovanje in hrano.

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“. (600—1)

Koncipijenta

na drugem mestu, z dovršeno sodnijsko prakso, vzprejemem takoj.

Dr. Valentin Krisper,

(594—2)

advokat v Ljubljani.

Trgovina

z manufakturnim blagom

— v Celji —

obstoječa 40 let, jako dobro situvirana, kjer je jako velik prom-t in katera ima prekrasne prostore, se takoj pod jako ugodnimi pogoji prodá, eventuelno oddá v zakup. (595—2)

Več pové upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Zahteva naj se poysod:

(158—17)

Doering-ovo milo

najboljše milo svetá!

Generalno zastopstvo: A. MOTSCH & Co., Dunaj, I., Lugeck Nr. 3.

Štev. 631.

Razglas.

Potom minuendne dražbe odda se

zgradba novega zidanega mostu
čez Bistrico v Kamniku.

Stroški proračunjeni so na 22.100 goldinarjev.

Pismene ponudbe, katerim je priložiti jamčevine 2210 gld., uložiti je

do 5. junija 1894

dopoludne 11. ure pri mestnem županstvu v Kamniku, kjer tudi dotični načrti, proračun in stavbeni pogoji na razgled ležé.

Mestno županstvo Kamnik

dne 20. maja 1894.

Močnik s. r., župan.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

Nadaljevanje prostovoljne prodaje na drobno.

Graščina Rakovnik „pri zelenem hribu“ v Ljubljani nadaljevala bode prostovoljno prodajo na drobno

dné 4. junija 1894

ob 8. uri dopoldne na tci mesta. — Prodajalo se bode

nad 100 oral

hribov, njiv in travnikov.

V Ljubljani, dné 29. maja 1894.

(599—1)